

N:o 4.

Af Herr **S. Ribbing**: Om aflåtande till Kongl. Maj:t af underdånig skrifvelse rörande tillägg till 7 § i Kongl. Förordningen af den 13 Juli 1853 angående fattigvården i riket.

Det torde ej kunna nekas, att bland sociala frågor, som sysselsätta vår tid, fattigvårdsfrågan är en bland de djupast i samhället ingripande och på samma gång en bland de mest bekymmersamma. Den företeelse, vi i detta afseende hafva för ögonen, är en tillväxt i oroväckande grad af fattigafgifterna, utan att derigenom nöden och eländet i märkbar mån synas minskade. Sådant manar till efterforskande af brister i nuvarande anordningar angående denna angelägenhet och försök att utfinna medel till deras undanrödjande. Min afsigt är här emellertid ej att tala om allmänna eller mera indirekt verkande medel till förekommande af en tilltagande pauperism — sådana finnas utan tvifvel flera, om ock verkningarne endast långsamt kunna visa sig — utan frågan är, såsom redan från början uttrycktes, om hvad som i inskränkta och mera direkt betydelse kallas fattigvård, kommunernas i lag och förordningar stadgade skyldighet att taga vård om och underhålla sådana sina medlemmar, för hvilkas subsistens af ett eller annat skäl ekonomisk hjälp från kommunerna kommer i fråga. Bestode nu fattighjonerna blott af sådana, som af ålder, sjuklighet eller andra skäl ej kunna försörja sig, då vore svårigheterna utan tvifvel betydligt mindre, liksom tillväxten i de fattiges antal, dermed ock i fattigskatten, ej särdeles fruktansvärda. Men till nämnda klass kommer den alltmera talrika, som i följd af lättja, håglöshet eller tanklöshet, med ett ord af brist, ej på förmåga, men på tillräckligt kraftig vilja, med sina egna personer eller sina familjer falla fattigvården till last, och som af lättsinne eller lättja ganska lätt kunna finna det långt beqvämare att kasta bördan af eget och de sinas underhåll på samhället, än att sjelfva försöka bära densamma.

Om nu kommunen af naturliga skäl ej kan, och ej får, låta någon af sina medlemmar gå under af nöd och elände, äfven der dessa äro sjelfförvårdade, och förthy hvarje kommun är lagligen förbunden att draga försorg om sina fattiga, så måste dock likaväl, å andra sidan, kommunen ej blott ega lagliga medel att skydda sig mot missbrukande af denna skyldighet, såvida fattigvården ej skall blifva densamma öfvermäktig, utan derjemte, och äfven i förevarande fall, få räkna sig till godo, hvad som i alla andra rättsförhållanden gäller, att hvarje laglig skyldighet

tillika innebär och medför en laglig rättighet, en tvångsmagt i förhållande till fattighjonet. Klart är ock, att utan en sådan tvångsmagt, såsom sista utväg, skall hvarje försök, att genom råd, anvisningar och hjälp söka förekomma eller inom gränser hålla fattigdomen, kännas vanmäktigt mot bristande vilja och håg till eget arbete.

Sådan rätt och magt, som den här omnämnda, mot tredskande last- eller lättjefulla fattiga, ligger enligt Kongl. Fattigförordningen af den 13 Juli 1853 § 7 i den kommunen tillerkända husbonderätt öfver dem, som sjelfva åtnjuta fattigunderstöd, eller genom lättja eller liknöjdhet föranleda tilldelande af sådant åt hustru och barn. En sådan rätt och magt torde ock måhända göra tillfyllest i samhällen med fullständigare organiserad polis, och i hufvudstaden t. ex. lär det vara ganska vanligt, att personer, som äro förfallna till den behandling, nyss citerade § 7 mom. 2 af fattigförordningen förmår, genast sättas till arbete på en arbetsinrättning, och om de ej dagligen och ordentligen der infinna sig, genom polisens biträde dithemtas. I de aldräflästa andra kommuner deremot skulle en sådan eftersyn och hemtning af ett, oftast ovilligt och liknöjdt arbetshjon, förorsaka så betydligt större kostnader för kommunen, än vinsten af hjonets arbete vare sig hos enskild eller på arbetsinrättning, att man tvifvelsutan i denna omständighet har att söka ett hufvudskäl till att kommunerna så litet eller intet begagna sin rätt att ålägga hjonet arbete, under det man å andra sidan väl i det längsta betänker sig för att, enligt hvad citerade förordning och § mom. 4 medgifver, anmäla hjonet till behandling såsom försvarslös. Ett medium mellan denna stränga åtgärd samt den slapphet att inskränka sig till att föda arbetsför och arbetsskicklig person, som ej vill arbeta, eller hans familj, samt dymedelst indirekt uppmuntra lättjan och vårdslösheten, vore nu, om kommunen egde rätt att få dylika tredskande intagne till arbete på tvångsarbetsinrättningar, utan att de dymedelst blefve satta i paritet med försvarslösa eller för brott straffade personer — en rättighet hos kommunen, som derjemte med säkerhet skulle stäffa lusten att i oträngdt mål falla eller låta sin familj falla fattigvården till last. Första villkoret, för att kommunen skulle erhålla en sådan rätt, är naturligen, att den eger eller föranstaltar en tvångsarbetsinrättning; det andra, af rätt och billighet förestafvade, att den ej sjelf, som möjligen kunde synas partisk, utan tredje och opartisk person, afgör om och när ifrågavarande rätt i hvarje fall må anses vara förhanden.

Det är af sådana anledningar och på ofvan anförda grunder, som jag härmedelst får föreslå,

att Riksdagen beslutar en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att Han ville göra ett sådant tillägg till nu gällande fattigförordning, hvarigenom i kommun, som eger arbetsinrättning, utöfver de, fattigvårdsstyrelsen i § 7 af 1853 års fattigförordning tillerkända rättigheter, denna derjemte erhåller den, att hos Konungens Befallningshafvande till intagning å

sådan inrättning anmäla arbetsför person, som är så beskaffad eller i sådant förhållande, som i nyssnämnda §, mom. 1 och 2 säges, samt att Konungens Befallningshafvande har att, der nyss anförda omständigheter befinnas ega rum, till intagning å inrättningen, på högst ett år hvarje gång, döma, och der så behöfligt är och begäres, låta införskaffa samma person, med skyldighet för denne att för kommunens räkning förrätta det arbete, som honom föresättes och till hvilket han är i stånd.

Och anhåller jag vördsamt om remiss af denna min motion till vederbörligt Utskott.

Stockholm den 20 Januari 1868.

Sigurd Ribbing.

N:o 5.

*Af Herr S. Ribbing: Om aflåtande af underdånig skrifvelse i fråga om ändringar och tillägg till Kongl. Förordningen den 7 Decem-
ber 1866, angående villkoren för försäljning, till förtäring på stället, af vin, öl, kaffe eller andra icke spirituösa drycker.*

Redan i sin embetsberättelse för år 1862 omtalar Justitie-ombudsmannen (sid. 136 och följande), huruledes, enligt Landshöfdinge-embetets skrifvelse, allmän klagan från kronobetjening och presterskap i länet blifvit förd öfver "det betänkliga och svåra störande af allmän ordning och sedlighet, som orsakades af den mängd näringsställen, hvilka på sednare tider, ju längre dess flera, godtyckligt anlades i länet och på hvilka, till större delen jemväl utgörande lönn-krögerinästen, dryckenskap och andra utsväfningar utöfvades, utan att sådant af de fåtalige polis-männen å landet kunde stäffas"; klagomål, hvilkas befo-genhet styrktes genom ett intyg från samtliga domhafvande i länet, hvilka vitsordade, att under förhandlingarne vid tingsrätterna i orten domhafvandena kommit i erfarenhet deraf, att id-
kande